

Informație
cu privire la implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2020”,
prioritatea „Studii relevante pentru carieră”

În perioada de referință (anul 2014), în vederea implementării prevederilor Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2020” și în conformitate cu Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2014, în sectorul educației au fost realizate următoarele activități:

1) În scopul dezvoltării cadrului de politici și normativ:

(i) prin adoptarea Codului Educației al RM nr.152 din 17.07.2014 s-au constituit premisele reformei instituționale și structurale în sectorul educație, prin prisma eficienței, calității și relevanței sistemului educațional;

(ii) prin adoptarea Hotărîrii Guvernului nr.944 din 14.11.2014 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația 2020” au fost fixate direcțiile prioritare de dezvoltare ale învățămîntului profesional din Republica Moldova;

(iii) prin Hotărîrea Guvernului nr.652 din 13.08.2014 a fost aprobată crearea Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional;

(iv) prin ordinul ministrului educației nr.974 din 23.04.2014 a fost aprobat Regulamentul privind Consiliul interimar de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional;

(v) a fost prezentată pentru adoptare proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional;

(vi) prin ordinul ministrului educației nr.203 din 19.03.2014 a fost aprobat Regulamentul privind stagiile de practică în învățămîntul superior;

(vii) prin Hotărîrea Guvernului pentru modificarea Hotărîrii Guvernului nr.983 din 22.12.2012 (nr.651 din 13.08.2014//Monitorul Oficial nr.238-246 din 15.08.2014) a fost abrogat pct.3 ce reglementa obligativitatea Ministerului Educației de a elabora și supune aprobării metodologia de calculare a taxei de studii. Astfel, fiecare instituție de învățămînt superior de stat își va calcula independent costul serviciilor, în condiții de autonomie universitară;

(viii) prin Hotărîrea Guvernului nr.1007 din 10.12.2014 a fost aprobat Regulamentul privind studiile superioare de doctorat, ciclul III;

(ix) prin ordinul ministrului educației au fost aprobate amendamentele aduse la Regulamentul de admitere în învățămîntul superior, fiind operate modificări la cota de 15%, cu prioritizarea copiilor orfani, celor rămași fără îngrijirea părinților și copiilor cu gradul de dizabilitate sever sau accentuat, și exclusă divizarea locurilor de înmatriculare în baza criteriilor privind locul de trai (rural/urban) și limba de instruire;

(x) prin ordinul ministrului educației nr.200 din 19.03.2014 a fost aprobată Metodologia de evaluare externă a programelor de licență;

(xi) prin ordinul ministrului educației nr.970 din 10.09.2014 fost aprobat Ghidul metodologic de creare și funcționare a Centrului universitar de ghidare și consiliere în carieră;

(xii) prin ordinul ministrului educației nr.969 din 10.09.2014 fost aprobat Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea structurilor de autogovernanță studentescă;

(xiii) a fost elaborată și aprobată la Colegiul Ministerului Educației Metodologia de dezvoltare a Cadrului Național al Calificărilor în Învățămîntul Superior;

(xiv) este elaborat și urmează a fi propus pentru aprobare proiectul privind Concepția instruirii la distanță;

(xv) prin Hotărîrea Guvernului nr.677 din 20.08.2014 a fost aprobat proiectul de Decret al Președintelui Republicii Moldova privind acordarea *Bursei Președintelui Republicii Moldova* studenților instituțiilor de învățămînt superior (ciclurile I și II) pentru anul de studii 2014-2015 și Hotărîrea Guvernului nr.678 din 20.08.2014 privind aprobarea listelor studenților din instituțiile de învățămînt superior (ciclurile I și II) cărora li se acordă *burse de merit* în anul de studii 2014-2015;

(xvi) prin Hotărîrea Colegiului Ministerului Educației nr.4-6 din 18.08.2014 a fost aprobat Regulamentul de funcționare a Centrelor de excelență în învățămîntul profesional tehnic;

(xvii) prin Hotărîrea Guvernului nr.721 din 03.09.2014 a fost aprobată reorganizarea școlilor de meserii de pe lângă instituțiile penitenciare;

(xviii) a fost elaborat și aprobat Cadrul Național al Calificărilor (ordinul ministrului educației nr.990 din 07.11.2014) care permite recunoașterea reciprocă a competențelor și mobilitatea academică. Modelul are la bază Sistemul European de Credite Transferabile pentru Educație și Formare Profesională (ECVET), implementarea căruia se realizează prin următoarele documente, aprobate prin ordinul ministrului educației nr.811 din 14.07.2014:

- Regulamentul privind organizarea și funcționarea procesului educațional în învățămîntul mediu de specialitate în baza Sistemului Credite de Studii în instituțiile de învățămînt mediu de specialitate;
- Planul-cadru pentru învățămîntul mediu de specialitate în baza Sistemului Credite de Studii în instituțiile de învățămînt mediu de specialitate;
- Ghidul de implementare a Sistemului Credite de Studii în învățămîntul mediu de specialitate.

(xix) prin ordinul ministrului educației nr.990 din 17.09.2014 s-a statuat cadrul normativ privind elaborarea calificărilor în învățămîntul profesional tehnic:

- Metodologia de elaborare a calificărilor profesionale în învățămîntul profesional tehnic secundar;
- Metodologia de elaborare a calificărilor profesionale pentru învățămîntul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar;
- Regulamentul de organizare și desfășurare a procedurii de selecție a membrilor grupului de lucru pentru elaborarea calificărilor profesionale obținute în învățămîntul profesional tehnic;

(xx) prin ordinul ministrului educației nr.1179 din 26.11.2014 a fost aprobat Conceptul privind Platforma de dialog social în învățămîntul profesional tehnic;

(xxi) prin ordinul ministrului educației nr.1080 din 20.10.2014 a fost aprobat, pentru experimentare, cadrul normativ pentru punerea în aplicare a modelului dual de învățămînt (Contractul de ucenicie; Regulamentul de organizare și desfășurare a uceniciei);

(xxii) pentru a asigura implementarea modelului dual de învățămînt, a fost revizuit Planul-cadru pentru învățămîntul profesional tehnic secundar cu durata de studii de trei ani, prin majorarea numărului de ore de instruire practică în coraport cu orele de instruire teoretică, ponderea fiind de 28% la 72% (ordinul ministrului educației nr.989 din 17.09.2014);

(xxiii) prin ordinul comun al ministrului educației nr.1172 și Camerei de Comerț și Industrie nr.18-A din 25.11.2014 a fost aprobat Regulamentul cu privire la formarea maiștrilor-instrucitori în producție la întreprinderile din Republica Moldova;

(xxiv) a fost elaborat și urmează a fi înaintat pentru aprobare proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Planului de acțiuni de restructurare a rețelei de instituții de învățămînt profesional tehnic pe anii 2015-2020.

2) În vederea racordării sistemului educațional profesional la exigențele pieței muncii:

(i) programele de *Drept* ale 17 universități au fost evaluate de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, iar programele *Științe ale educației și Tehnologii informaționale* ale Universității „A.Russo” din Bălți și Universității din Tiraspol au fost evaluate de către Agenția Germană de Asigurare a Calității;

(ii) cu sprijinul Agenției estoniene de asigurare a calității în învățământul superior, circa 40 de cadre universitare și profesori au fost formați în Metodologia de evaluare și acreditare a programelor de master;

(iii) 15 cadre universitare de la 3 universități (USM, UCCM, U „Perspectiva-Int”) au fost formați în domeniul dezvoltării programelor de *Turism*;

(iv) cu suportul Proiectului GOPA, a fost elaborat Raportul cu privire la cartografierea instituțiilor de învățământ secundar profesional și mediu de specialitate;

(v) a fost realizat, cu suportul IDIS Viitorul, Studiul privind analiza necesităților pieței muncii în Republica Moldova din perspectiva formării forței de muncă în învățământul profesional-tehnic;

(vi) a fost elaborat proiectul Nomenclatorului meseriilor (profesiilor) pentru instruirea și pregătirea cadrelor în învățământul profesional tehnic în conformitate cu necesitățile economiei naționale, prin raportare la EuroStat;

(vii) au fost elaborate și aprobate noi planuri de învățământ pentru 78 specialități din cele 45 colegii prin care se asigură implementarea Sistemului de Credite de Studii Transferabile;

(viii) au fost aprobate standardele ocupaționale și calificările pentru următoarele 10 meserii: dulgher, lăcătuș-electrician în construcții, fierar-betonist, pietrar-zidar, cofetar, zugrav, viticultor, lăcătuș-instalator;

(ix) au fost elaborate 21 calificări în 14 domenii de formare profesională pentru învățământul profesional tehnic postsecundar;

(x) prin Hotărârea Guvernului nr.989 din 10.12.2014 a fost înființat Colegiul de Inginerie, cu statut de instituție publică de învățământ profesional tehnic postsecundar nonterțiar, care, începând cu 01.07.2015, va implementa modelul dual de instruire, prin parteneriat cu agenții economici interesați în pregătirea cadrelor în domeniul ingineriei;

(xi) în cadrul Școlii Profesionale nr.5 din mun. Bălți este pilotat sistemul dual de formare profesională în parteneriat cu întreprinderea germană - Draexlmaier Automotive SRL, Bălți, la 3 meserii noi pentru care au fost oferite 55 de locuri: Electromontor utilaje de dispecerat și teleautomatică, Operator la mașini-unelte semiautomate și automate și Operator în depozitele mecanizate și automatizate. Elevii sunt instruiți în baza unui curriculum elaborat de „Draexlmaier” și aprobat de Ministerul Educației. Pe lângă bursa de studii, elevii beneficiază de indemnizație de ucenicie din partea întreprinderii. Această plată constituie cca 65% din salariul de bază net al unui muncitor încadrat în întreprindere. De asemenea, Draexlmaier va instrui profesori și maiștri de la Școala profesională nr.5;

(xii) au fost elaborate și aprobate Curricula Modulare pentru învățământul profesional tehnic:

- pentru pilotare, Curricula la următoarele meserii: „Croitor-confecționar îmbrăcăminte la comandă”(ordinul ministrului educației nr.883 din 04.08.2014); „Operator pentru suportul tehnic al calculatoarelor”(ordinul ministrului educației nr.885 din 04.08.2014); „Cofetar” (ordinul ministrului educației nr.938 din 29.08.2014); „Fierar-betonist” (ordinul ministrului educației nr.939 din 29.08.2014); „Zugrav” (Ordinul ministrului educației nr.941 din 29.08.2014);
- pentru implementare, Curricula la meseriile „Bucătar” și „Electrogazosudor-montator” (ordinul ministrului educației nr.882 din 04.08.2014);

(xiii) în anul de studii 2014-2015, a fost aprobată admiterea la 7 meserii noi solicitate de agenții economici: asamblor-montator profile de aluminiu și geam termopan; lăcătuș la reparația tractoarelor și mașinilor rutiere; fierar-betonist; tipăritor tipar plat; asfaltobetonist; cizmar-confecționar; încălțăminte ortopedică; operator pentru suportul tehnic al calculatoarelor);

- (xiv) orientarea și ghidarea în cariera profesională a elevilor din învățământul profesional tehnic s-a realizat în mod direct prin intermediul disciplinelor incluse în planurile de învățământ, dar și prin:
- 5 Forumuri Profesionale organizate cu susținerea Ambasadei Germaniei în orașele Soroca, Bălți, Orhei, Comrat, Chișinău;
 - Forul meseriilor/profesiilor și târgul locurilor de muncă pentru tineret, organizat în parteneriat cu MMPSF, MTS, ANOFM;
 - funcționarea Centrului de Consiliere și Ghidare în Carieră, în cadrul Școlii Profesionale din or.Rîșcani și în cadrul Școlii Profesionale din or.Ungheni;
- (xv) au fost realizate acțiuni privind dezvoltarea competenței antreprenoriale a elevilor din învățământul profesional tehnic:
- includerea disciplinei „Bazele antreprenoriatului” în planurile de învățământ ale tuturor instituțiilor de învățământ profesional tehnic;
 - implementarea Curriculum-ului Modular la disciplina obligatorie „Bazele antreprenoriatului” și a suporturilor de curs: „Sugestii pentru proiectarea lecțiilor”, „Ghidul metodologic pentru profesori”, „Caietul de sarcini pentru elevi”; a curriculum-ului „Firma de exercițiu” și suportul material „Ghidul Firmei de exercițiu: Cea mai bună practică”;
 - elaborarea și aprobarea Regulamentului de desfășurare a concursului național „Cel mai bun Plan de afaceri” (Ordinul ministrului educației nr.1054 din 10.10.2014).

3) În vederea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice și sporirii calității procesului educațional:

(i) pentru realizarea instruirii în sistemul *e-learning* au fost elaborate și experimentate 77 de cursuri on-line pentru 5300 de studenți, fiind în curs de elaborare alte 105 cursuri. Circa 540 cadre didactice au fost instruite în sistemul MOODLE;

(ii) pentru 218 cadre universitare au fost organizate cursuri de studiere a limbii engleze;

(iii) 436 de cadre universitare au fost formate prin intermediul modului psiho-pedagogic;

(iv) prin ordinul comun al ministrului educației și Camerei de Comerț și Industrie nr.20-A din 18.12.2014 a fost aprobat Programul de formare continuă a maiștrilor-instructori în cadrul întreprinderilor;

(v) Camera de Comerț și Industrie a organizat formări pentru 128 de cadre manageriale în cadrul a 6 ateliere de lucru: 67 de cadre manageriale în cadrul a 3 ateliere de lucru în cadrul a 3 ateliere de lucru cu tematica „Managementul proiectului” și 3 ateliere cu tematica „Gestionarea și managementul financiar al instituției de învățământ profesional tehnic secundar” pentru 61 manageri de instituții profesionale tehnic secundar;

(vi) în cadrul Proiectului CONCEPT au fost realizate instruirii ale cadrelor manageriale/didactice, după cum urmează: 122 de cadre manageriale în cadrul a 4 ateliere de lucru; 221 cadre au participat la modulul de Psihopedagogie în cadrul a 18 ateliere de lucru (900 de ore – 30 de credite), 95 cadre didactice de specialitate au beneficiat de cursuri de formare profesională continuă pe meserii în cadrul a 7 ateliere de lucru, avînd ca tematică „Activități de formare a abilităților profesionale”;

(vii) în cadrul proiectului „Îmbunătățirea calității învățământului vocațional/tehnic în domeniul TIC din RM” au fost instruiți 12 profesori din cele 6 instituții de învățământ profesional tehnic implicate în proiect (4 colegii și 2 școli profesionale), în tematica privind „Implementarea curriculum-ului modular”. De asemenea, în cadrul proiectului cadrele didactice de specialitate au beneficiat de cursuri de instruire la limba engleză;

(viii) în cadrul proiectului „Consolidarea capacităților furnizorilor de pregătire profesională în sectorul apă și canalizare” au fost instruiți 16 profesori din 4 școli profesionale (8 ateliere de lucru avînd ca tematică „Implementarea curriculum-ului modular la două meserii”);

(ix) au fost formate 110 cadre didactice de specialitate la meseriile: „Electrogazosudor-montator”, „Croitor (confeccioner îmbrăcăminte la comandă)”, „Cusător (în industria confecțiilor)”, „Cusător în industria ușoară”, „Bucătar”, „Barman”, „Chelner”, „Electrician-montator rețele de iluminat”, „Electromontor la repararea și întreținerea utilajului electric”, cu suportul proiectului: „Consolidarea capacităților de gestionare a migrației din Republica Moldova” implementat de Agenția Publică pentru Angajare din Suedia în parteneriat cu Direcția Generală pentru imigrare și Politici de Integrare a Ministerului Muncii din Italia, finanțat de Uniunea Europeană;

(x) cu suportul Proiectului „Parteneriat de instruire a meșteșugarilor Kreishandwerkerschaft Hersfeld-Rotenburg, Germania” au fost instruite cadrele didactice la meseriile „Tîmplar” și „Electrogazosudor - montator” (Școala Profesională, or.Ștefan Vodă; Școala Profesională, or.Rîșcani; Școala Profesională, or.Cupcini, r-nul Edineț; Școala Profesională, or.Căușeni; Școala Profesională nr.2, or.Cahul).

4) În vederea îmbunătățirii bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățămînt profesional tehnic și superior:

(i) în cadrul programului „Creșterea capacităților de cercetare a universităților din Republica Moldova”, din cele 8 proiecte înscrise la concurs, au fost selectate pentru finanțarea dezvoltării infrastructurii și resurselor umane de cercetare: Universitatea de Stat din Moldova cu proiectul „Centrul Regional Științifico - Educațional „Materiale Avansate”, în valoare de 3.604.100 lei și Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” cu proiectul „Aplicarea metodelor non-invazive în cercetarea și protejarea patrimoniului cultural-istoric al Republicii Moldova”, în valoare de 39.600 euro;

(ii) 9 centre universitare au fost dotate cu utilaj modern pentru e-learning, în valoare de 176.000 euro;

(iii) Centrul de Excelență de la Universitatea Tehnică a Moldovei și alte 7 universități au fost dotate cu computere, platforme pentru formări în domeniul profesional, în valoare de 220.000 euro;

(iv) structurile de asigurare a calității din 6 universități au fost dotate cu computere, sisteme xerox, multimedia etc., în valoare de 87.000 euro;

(v) Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți a fost dotată cu utilaj și literatură, pentru specialitatea Inginerie în transport auto, în valoare de 30.000 euro;

(vi) cu suportul financiar al donatorilor externi (MRC „Caritas Moldova”) s-a efectuat reparația capitală a blocului de instruire a Școlii Profesionale din or.Rîșcani și au fost achiziționate și dotate cu echipamentele necesare atelierele de instruire practică pentru specializările: lăcătuș-auto, sudor, lemnar, croitor, bucătar. Suma investițiilor: circa 136.410,50 lei pentru elaborarea documentației de proiectare; 4.044.278,82 lei pentru construcții și 360.03239 lei pentru procurare de echipament modern;

(vii) cu suportul financiar oferit de Agenția Austriacă pentru Dezvoltare în Republica Moldova, în cadrul proiectului „Îmbunătățirea calității învățămîntului vocațional/tehnic în domeniul TIC din RM”, au fost inaugurate 6 laboratoare performante destinate pregătirii specialiștilor TIC. Suma totală investită în crearea laboratoarelor este de 140.000 euro;

(viii) în cadrul proiectului AquaProf II „Consolidarea capacităților furnizorilor de pregătire profesională în sectorul apă și canalizare în Republica Moldova” au fost modernizate laboratoarele din 4 școli profesionale cu utilaje și echipamente specifice meseriilor „Lăcătuș-instalator tehnică sanitară” și „Electromontor la întreținerea și repararea utilajului electric”. Suma investițiilor este de circa 1.700.000 lei;

(ix) în cadrul proiectului CONSEPT au fost realizate investiții în infrastructură de circa 11.107 euro; procurarea echipamentului și consumabile pentru desfășurarea activităților practice în sumă de 261.640 euro.

Informație cantitativă pe indicatorii de performanță ai Strategiei

Indicatori de monitorizare	2010	2015	2013	2014	Sursa
Rata șomajului, %	7,4	6	3,9 (trimestrul III, 2013)	3,3 (trimestrul III, 2014)	BNS
Exodul tinerilor, %	17,7	15	Ministerul Educației nu dispune de datele respective.	Ministerul Educației nu dispune de datele respective Indicatorul nu ține de competența Ministerului Educației	
Pondere angajatorilor satisfăcuți de calitatea forței de muncă, %	15 (2011)	40	Ministerul Educației nu dispune de datele respective	Ministerul Educației nu dispune de datele respective. Indicatorul nu ține de competența Ministerului Educației	
Pondere absolvenților angajați care susțin că au nevoie de instruire suplimentară după absolvire, %	40	20	Ministerul Educației nu dispune de datele respective	Ministerul Educației nu dispune de datele respective. Indicatorul nu ține de competența Ministerului Educației	

Figura 4. Ponderea studenților încadrați în învățământul superior vs. învățământul secundar profesional și învățământul mediu de specialitate

